

РЕЦЕНЗИЯ

от Ангел Симеонов Калайджиев,
професор в юридическия факултет на
Софийския университет “Свети
Климент Охридски”, д.ю.н.

относно конкурс за получаване на
академичната длъжност „доцент“ по
професионално направление 3.6
Право (Гражданско и семейно право),
обявен от Софийския университет
„Свети Климент Охридски”

I. Информация за конкурса

По обявения от Софийския университет „Свети Климент Охридски” конкурс за „доцент по право (Гражданско и семейно право)” в образователно направление 3.6, участват двама кандидати – Златимир Стоянов Орсов, асистент в юридическия факултет на Софийския университет “Св. Климент Охридски”, Катедра “Гражданскоправни науки”, и Христина Тодорова Атанасова, главен асистент в Стопанска академия „Димитър Апостолов Ценов“ – Свищов.

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Гражданскоправни науки“ към юридическия факултет на Софийския университет “Св. Климент Охридски”. Участвам в състава на научното жури съгласно Заповед № РД38-593/25.09.2017 г.

В рецензията се разглеждат поотделно съответствието с изискванията за заемане на академичната длъжност при всеки един от кандидатите, като накрая се направи класиране и се посочва кой от тях се препоръчва от рецензента за академичната длъжност „доцент“.

II. Златимир Стоянов Орсов

1. Информация за кандидата

Златимир Орсов е завършил юридически факултет на Софийския университет “Св. Кл. Охридски” през 1986 г. През 1987 г. е бил стажант-съдия в Сливенски окръжен съд, след което същата година е избран за асистент в юридическия факултет на Софийския университет, където работи и към момента.

2. Изпълнение на количествените и качествените изискванията за заемане на академичната длъжност

През 2017 г. на Златимир Орсов е дадена научната и образователна степен „доктор по право“ в юридическия факултет на Софийския университет „Свети Климент Охридски“ по професионално направление 3.6. Право (Гражданско и семейно право).

Доктор Орсов е утвърден преподавател. В периода от 1987 г. до сега (тридесет години) е водил семинарни занятия по вещно право, облигационно право, търговско право, семейно и наследствено право. Чел е лекции по

Кооперативно право от 2003 г. до 2009 г. (избираема дисциплина в юридическия университет на Софийския университет), Поземлено право от 1997 г. до момента (избираема дисциплина в юридическия факултет на Софийския университет). През периода 1994 – 1996 г. е чел лекции по Аграрно право в Тракийския университет, гр. Стара Загора. При всички атестации, включително и за периода 2014-2016 г., е получавал „положителна“ оценка за работата си като преподавател, за научната си дейност и за участието си в дейността на академичната общност. От 2007 г. до момента е член на факултетния съвет на юридическия факултет на Софийския университет.

За участие в посочения конкурс за доцент Златими Орсов е представил следните трудове: една монография – Преобразуването на държавно предприятие в еднолично търговско дружество като придобивно основание. С., Софи-Р, 2017, 258 с.; и четири студии и статии – Присъединяване, принадлежност, приращение и необособимо надвишаване на правото на строеж. – В: *Развитие на правото в глобализацията се свят*. [Юбилеен сб. по случай 100-годишнината от рождението на акад. Любен Василев и проф. д.ю.н. Живко Сталев и 90-годишнината от рождението на проф. д.ю.н. Витали Таджер]. С., Феня, 2013, 273-314. (Състав.: Ек. Матеева, Н. Колев); Съдържание и правна същност на управлението на държавни вещи от ведомства. – *Търг. право*, 2014, № 4, 25-58; За фактическия състав на придобивната давност. (По повод ТР № 4/2012 г. на ОСГК на ВКС). – В: *Liber Amicorum*. [Сб. в чест на проф. д-р Огнян Герджиков и проф. д-р Огнян Стамболиев по случай 65 години от рождението им]. С., Феня, 2013, 328-346. (Състав.: Ек. Матеева, И. Русчев); Критичен анализ на Тълкувателно решение № 5 от 2011 г. на Гражданската колегия на Върховния касационен съд. – *De jure*, 2013, № 2 (7), 19-39.

Научната продукция на кандидата е по конкурсната специалност – вещно и търговско право и не повтаря представените за придобиване на образователната и научна степен "доктор".

С това кандидатът Златимир Орсов отговаря на задължителните условия по чл.24 от Закона за развитието на академичния състав в Република България. (ЗРАСРБ)

Извън представената за участие в конкурса научна продукция Златимир Орсов е автор и на един научен коментар „Закон за собствеността и ползуването на земеделските земи и Правилник за прилагане на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи. [Коментар]“. С., Унив. изд. Св. Кл. Охридски, 1991. 184 с. (Съавт.: Т. Попов), както и автор на една монография – „Възстановяване на собствеността върху земи в строителните граници на населените места по реда на ЗСПЗЗ“. С., Унив. изд. Св. Кл. Охридски, 1994. 116 с. Написал е над 40 статии.

Научните произведения на кандидата се отличават като цяло със следните особености:

- те разглеждат спорни теми с важно теоретико-приложно значение;
- в тях се съдържа задълбочен анализ на правната уредба, литературата и съдебната практика;
- авторът прави обосновани предложения за усъвършенстване на законодателството.

Златимир Орсов е участвал на научни конференции с научни доклади. Издал е сборник от съдебна практика - Сборник решения и определения на Търговския арбитражен съд при Националната юридическа фондация. 2000-2009. (Състав. и автор на предг.: ...). С., Софи-Р, 2009. 232 с.

Златимир Орсов в качеството си на народен представител в XXXVI и XXXVII Народно събрание е вземал активно участие в законодателния процес.

От 1997 г. до момента Златими Орсов е Председател на Търговския арбитражен съд при Националната юридическа фондация и Секретар на Националната юридическа фондация, гр. София. От 1998 г. е адвокат. От 1998 г. до сега е арбитър в Борсовия арбитраж при Софийската стокова борса. През периода 2002-2010 г. е член на Комисията за опрощаване на несъбираеми държавни вземания към Администрацията на Президента на Република България, а за времето между 2007 и 2009 г. е член на Експертната работна група по правно-политически анализ към Политическия кабинет на Министър-председателя на Република България.

3. Оценка на представените за рецензиране трудове

3.1. Сред научната продукция на кандидата особено място заема представения от него хабилитационен труд - монографията „Преобразуването на държавно предприятие в еднолично търговско дружество като придобивно основание“. Монографията е оригинален труд, съдържащ ценни научни приноси. Тя представлява първото монографично изследване в българската процесуална литература, което изследва преобразуването на държавно предприятие в еднолично търговско дружество като гражданскоправно придобивно основание.

Монографията съдържа и следните други научни приноси. Приносен характер има конкретизирането на видовете държавни предприятия, които могат да се преобразуват в еднолично търговско дружество (с.30 – 32, 44 – 45). Безспорен научен принос на автора е задълбоченият анализ на фактическия състав на преобразуването на държавно предприятие в еднолично търговско дружество (с.47 и сл.), както и изследването на правната природа на акта за преобразуването като едностранна сделка (с.51 – 52). За първи път в нашата литература авторът съдържа нието на правопримството между държавното предприятие, което се преобразува, и едноличното търговско дружество, учредено в резултат на преобразуването (с.60). Безспорни научни приноси на автора съдържа разграничението между преобразуването на държавно предприятие в еднолично търговско дружество и преобразуването по право в търговски дружества на някои фирми по Указа за стопанската дейност (с.68 – 70), както и сравнението между преобразуването на държавно предприятие в еднолично търговско дружество и преобразуването на търговски дружества по глава XVI от Търговския закон (с.71 – 72). Принос на автора е и обосноваването извод, че придобивните основания се уреждат само със закон (с.76 и сл.). Особено важна от научна гледна точка е разграничението между нормативно придобивно основание и фактическо придобивно основание, както и формулирането на определение на всяко от двете понятия (с.81 – 83). Не може да не бъде споделена и критиката на автора на становищата в правната литература и в съдебната практика, че придобивното основание, въз основа на което едноличното търговско дружество е придобило правото на собственост върху вещите, предоставени за стопанисване и управление на държавното предприятие, чрез преобразуването на което то е учредено, е уредено най-напред с Постановление на Министерския съвет № 201/25.10.1993 г. (с.84 и сл.). Принос на автора е задълбоченият научен анализ на различията между придобивното основание по чл.17а от Закона за преобразуване и приватизация

на държавни и общински предприятия (ЗПДОП) и заместилите го §10, ал.3 от Допълнителните разпоредби на Закона за приватизация и следприватизационен контрол (ЗПСПК) - с.139 и сл., и други правни явления - непаричната вноска в капитала на търговско дружество, придобиването на вещи въз основа на §34 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на ЗПДОП от 15.12.1995 г., придобиването на вещи – общинска собственост, от едноличното търговско дружество, учредено чрез преобразуване на общинско предприятие (с.139 и сл.). Безспорен приносен характер разкрива и анализът на съотношението между правното действие на придобивното основание по чл.17а от ЗПДОП и заместилите го §10, ал.3 от Допълнителните разпоредби на ЗПСПК, от една страна, и правното действие на §6 и §7 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за местното самоуправление и местната администрация, в сила от 17.9.1991 г., и на §42 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за общинската собственост, обн. ДВ, бр.96/1999 г., в сила от 9.11.1999 г., от друга страна (с.195 и сл.).

Приносният характер на монографията се разкрива не само в съдържащите се в нея обосновани и задълбочени научни изводи, но и значението ѝ за съдебната практика – в монографията е направен критичен анализ на противоречията в съдебната практика и в правната литература относно фактическия състав на придобивното основание по чл.17а от ЗПДОП и точното определяне на този фактически състав (с.109 и сл.).

3.2. За участие в конкурса кандидатът е представил две студии и две статии.

Приносен характер в студията „Присъединяване, принадлежност, приращение и необособимо надвишаване на правото на строеж“ има съдържащият се в нея критичен анализ на съдебната практика по въпроса за собствеността върху частите от сградата, надхвърлящи обема на правото на строеж (с.273 – 281). Фундаментално научно значение разкрива извършеното от автора детайлно анализиране на елементите на фактическия състав на придобивното основание „присъединяване“ – чл.97 от Закона за собствеността (ЗС) – с.282 – 290. Безспорен научен принос представлява анализът на правната същност на чл.92 и чл.98 от ЗС. Нов и приносен характер има обоснованият извод, че когато частта от постройката, надхвърляща обема на правото на строеж не може да се обособи като самостоятелен обект съобразно строителните правила и норми, между собственика на земята и суперфициаря възниква съсобственост върху постройката, независимо от размера на надвишението, а ако в сградата има няколко самостоятелни обекта – съсобствеността възниква върху всеки един от тях (с.311 – 313).

Студията „Съдържание и правна същност на управлението на държавни вещи от ведомства“ съдържа следните научни приноси. Авторът е формулирал точно научно определение на термина „ведомство“ по смисъла на §2 от Допълнителните разпоредби на Закона за държавната собственост, като е разграничил явлението от държавните предприятия по чл.62, ал.3 от Търговския закон (с.30 – 31). Студията съдържа научен извод, че субектът на управлението на държавните вещи е ведомството, а не неговият ръководител (с.34). В труда са изследвани задълбочено различните правни качества на ръководителя на ведомството, на което са предоставени държавни вещи за управление (с.37 -39), както и съдържанието на правните възможности на ведомството по отношение

на предоставените му за управление вещи: да ги владее (с.40-42), ползва (с.42-43) и поддържа от името на държавата (с.43-44). Авторът е анализирал съдържанието на изискването на чл.14, ал.3 от Закона за държавната собственост ведомствата да владеят, ползват и поддържат предоставените им държавни вещи „за своя сметка и на своя отговорност“ (с.44-49 и с.51-52). Разгледани са и видовете и правната същност на правоотношенията, които възникват от предоставянето на ведомство на държавна вещь за управление (с.57 – 58).

Научен приносен характер в статията „За фактическия състав на придобивната давност. (По повод ТР № 4/2012 г. на ОСГК на ВКС)“ има критичният анализ на мотивите към т.2 от Тълкувателно решение № 4/2012 г. на Общото събрание на гражданската колегия на Върховния касационен съд, относно позоваването на придобивната давност (с.328, с.338 – 343), както и изводът, че владението върху определена вещь в продължение на определения от закона срок води до възникването на преобразуващо субективно право на владелеца да се позове на изтеклия давностен срок и че в резултат на упражняването на това преобразуващо право досегашният владелец придобива правото на собственост или друго вещно право върху владяната вещь (с.343-344).

Приноси момети в статията „Критичен анализ на Тълкувателно решение № 5 от 2011 г. на Гражданската колегия на Върховния касационен съд“ разкрива сравнителният анализ на разрешенията, които дават на поставените за тълкуване въпроси мнозинството и останалите в малцинство съдии в гражданската колегия на ВКС (с.21-27), анализирането на правното положение на държавата в производството по издаване на индивидуалния административен акт за възстановяване на правото на собственост (с.30) и изследването на материалните правоотношения към началото на производството по възстановяване на собствеността (с.31 – 33).

III. Христина Годорова Атанасова

1. Информация за кандидата

Христина Атанасова е родена през 1979 г. През 2004 г. е завършила право в Русенски университет „Ангел Кънчев“. От октомври 2010 г. е магистър по застраховане в Стопанска академия „Димитър Апостолов Ценов“ – Свищов.

2. Изпълнение на количествените и качествените изискванията за заемане на академичната длъжност

От месец март 2012 г. Христина Атанасова е „доктор по право“ в Русенския университет „Ангел Кънчев“ по професионално направление 3.6. Право (Гражданско и семейно право).

Христина Атанасова е преподавател в Стопанска академия „Димитър Апостолов Ценов“ – Свищов. През 2004 г. е избрана за асистент, през 2006 – за страши асистент, а през 2012 г. – за главен асистент. Преподавала е по дисциплините „Основи на правото (Гражданско право – обща част, Вещно право, Облигационно право и Търговско право)“, „Застрахователно право“, „Правна уредба на интелектуалната собственост“. Била е ръководител на специализация "Правила и процедури за водене на бизнеса", както и лектор на курс „Стопанско право. Преминала е обучение по курсовете: Управление на проекти, Приложение на казусния метод при обучение на студенти,

Публикуване на реферирани издания с импакт фактор, Методика на академичното преподаване.

За участие в конкурса са представени една монография – „Конфликтът на интереси в застраховането“, 2017, ISBN 978-619-7329-14-8; един учебник – „Застрахователно право“, 2015, АИ „Ценов“ – Свищов, ISBN 978-954-23-1076-1; едно учебно помагало – „Застрахователно право“. Учебно помагало, 2015, АИ „Ценов“ – Свищов, ISBN 978-954-23-1077-8; две студии – в Алманах научни изследвания, т. 23, 2016, „Съвременни форми за съвместен бизнес“, с. 5-34, в Алманах научни изследвания, т. 23, 2016, „Задължителното застраховане при пазарни условия“, с. 153 – 177; три статии – в сп. „Търговско и облигационно право“, София, ISSN 1314-8133 „Задължителна застраховка „Отговорност на туроператора“, кн. 2, с. 21 – 29; в Социалните науки и икономиката (взаимодействие и перспективи за сътрудничество): Международна научна конференция – Свищов, 31 октомври 2014, том 1, Задължението на застрахователите за приемане на вътрешни правила за установяване на конфликт на интереси, с. 145-150, в ел. сп. „Диалог“, бр.2 Специфика на взаимозастрахователната кооперация, с.15-28; шест доклада - Научна конференция на Русенски университет „Ангел Кънчев“ съвместно със Съюза на учените (сборник научни трудове), „Европейското акционерно дружество като застраховател“, Научни трудове на Русенски университет, т. 51, серия 7, 2012, с. 185 – 189, Национален аграрен сектор – елемент на европейските земеделски региони в стратегията „Европа 2020“: Юбилейна научнопрактическа конференция с международно участие – Свищов, 6 – 7 ноември 2014, ISBN 978-954-223-1013-6, том 2, Задължителност на застраховката на арендатора, доклад, с. 113-118, Сборник с доклади Правото между традицията и модерността, Научна конференция, проведена в рамките на Лятната научна сесия на ЮФ катедра „Правни науки“ във ВСУ „Черноризец Храбър“ 20 06.2014г, ISSN 1313-7263, кн.27, Конфликтът на интереси в застраховането, с. 245 – 249, Строително предприемачество и недвижима собственост, Сборник с доклади от 30-та научно-практическа конференция в ИУ-Варна – ноември 2015; ISSN 1313-2369, Проектозакон за брокерите на недвижими имоти, с. 165-172, Научни трудове на Русенски университет, 2015, том 54, серия 7, Задължителното професионално застраховане, с. 103-107, Русенски университет, ЮФ, Сборник доклади от научно-практическа конференция посветена на живота и делото на проф. д-р Георги Боянов, Проектозаконът за представителите по индустриална собственост, с. 170-178.

Представените за участие в конкурса трудове са конкурсната специалност гражданско и търговско право и не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен "доктор“.

С това кандидатът Христина Атанасова отговаря на задължителните условия по чл.24 от ЗРАСРБ.

След придобиването на научната и образователна степен „доктор по право“ Христина Атанасова е публикувала и следните трудове, които не са представени за участие в конкурса – три учебни помагала и два доклада. Участвала е в два научно-изследователски проекта.

Христина Атанасова е на Съюза на учените и на Сдружение “Мрежа на преподавателите по интелектуална собственост в България”. Лицензиран учител е към Национална агенция за професионално образование и обучение. Христина Атанасова е арбитър към Европейската юридическа палата.

Тя владее английски и руски език и притежава компютърна грамотност.

3. Оценка на представените за рецензиране трудове

3.1. Хабилизационният труд „Конфликтът на интереси в застраховането“ е в обем от 241 стр. Изложението е разделено в увод, три глави и заключение.

Трудът разкрива известни приносни моменти. Така в глава втора, § 2 на основата на систематическото тълкуване на правилата на Търговския закон и Кодекса за застраховането са разгледани задълженията на съветите на застрахователите, произтичащи от наличието на конфликт на интереси (стр.96-109).

Интерес представлява преразказът на правила на Директива (ЕС) 2016/97 на Европейския парламент и на Съвета относно разпространението на застрахователни продукти относно конфликта на интереси при застрахователните посредници (стр. 142-150).

Приносни моменти се откриват и при изброяването на задълженията на застрахователя по договора за застраховка за правни разноски, свързани с конфликта на интереси (стр.176-177, 185-187).

Приносен характер имат и предложенията *de lege ferenda*, въпреки че тези от процесуален характер не са в достатъчна степен конкретизирани (стр. 223-228).

Работата обаче разкрива сериозни слабости и не отговаря на изискванията, с които трябва да се съобразява един научен труд (при това хабилизационен).

Систематиката на работата се нуждае от усъвършенстване.

Несполучлив е сравнителноправният анализ. От една страна, той е разпръснат, несистематизиран и самоцелен. Разглеждат се произволно избрани правни системи, които при това са различни в различните части на работата. Вън това, доколкото работата е посветена на българското право, а не е сравнителноправно изследване, разглеждането на сравнителноправните разрешения следва да е синтезирано и насочено единствено към сравнение с нашата уредба и евентуално към нейното усъвършенстване.

Недостатък на работата е, че авторът не е дефинирал ясно предмета на изследване. Така на стр. 7 се приема, че целта на работата е да се разкрие „конфликтът на интереси в в застрахователните частноправни отношения“. Видно от § 2 и § 3 на глава втора (която е посветена именно на конфликта на интереси в застраховането), конфликтът на интереси се разглежда само при частноправните отношения. Същевременно, на стр. 7, а и на други места (например стр. 55) в работата (неточно) се твърди, че тя изследва и конфликтът на интереси в публичноправните застрахователни правоотношения. Неспособността на автора ясно да определи темата и предмета на работата и смесването на конфликта на интереси в публичноправните и частноправните отношения, е първият сериозен недостатък на работата на Христина Атанасова.

Друга слабост на труда е опитът на автора да обоснове конфликта на интереси в частноправните застрахователни отношения от различни публичноправни норми, включително актове на вторичното право на Европейския съюз - Регламент № 966/2012, докладите на Европейската сметна палата, актове на международни организации (ОИСР) – стр. 68-74. Явленията, които могат да се обхванат от термина „конфликт на интереси“ в частноправните и публичноправните отношения, разкриват твърде големи специфики, които са пречка за прилагането на подобен подход.

В глава втора, § 2 (стр. 76) авторът се опитва да изведе определение на понятието „конфликт на интереси“. Това определение обаче е извън темата на работата, която е „конфликт на интереси в застраховането“, а не какъв да е конфликт на интереси. Научно определение на понятието, предмет на изследване, в работата липсва.

От друга страна, предложената от автора дефиниция, която се извежда от публичноправен нормативен акт – Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси (ЗПУКИ), сама по себе си не разкрива особеностите на разглежданото от него явление. Според Христина Атанасова „конфликтът на интереси е факт на стълкновение на два насрещни интереса, при реализирането на което се получава облага от заинтересованото лице или свързаните с него лица“. Авторът не е обяснил какво съдържание влага в термина „интерес“, нито пък какво представлява стълкновението на два насрещни интереса. От дефиницията не може да се разбере и каква е връзката на заинтересованото лице с тези два интереса. В изложението се преразказват дефинициите на „свързани лица“ и „контрол“ на Търговския закон и Кодекса за застраховането (стр. 78-79, 84 - 87), които според автора следва да релевантни за обсъжданото от него понятие, само че този преразказ е самоцелен и е лишен от научен анализ. При разглеждане на същността на явлението авторът прави груби грешки, които разкриват, че той не е запознат със значението на основни научни понятия – приема се, че конфликтът на интереси бил юридическа постъпка (стр.93), независимо че в литературата юридическата постъпка е определена като правомерен юридически факт, какъвто конфликтът на интереси не е.

Друга основна слабост на работата е, че в по-голямата си част изложението е извън предмета и темата на работата.

Първа глава, озаглавена „Конфликт на интереси според българското законодателство – обща характеристика“ (стр.9-64) е изцяло извън предмета на изследването и следва да отпадне.

В началото на тази глава се съдържа описание на нормативни актове, които съдържат правила за конфликта на интереси при длъжностни лица – както по Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси (ЗПУКИ), така и в други нормативни актове – Закона за Комисията за финансов надзор, Закона за приватизация и следприватизационен контрол, Закона за гарантиране на влоговете в банките (стр.10-19, 52-56). Тази част от изложението би имала смисъл, ако в нея се обосноваваше научно по-общо родово понятие за конфликт на интереси, въз основа на което да се дефинира конфликтът на интереси в застраховането. Тъй като подобни изводи в работата липсват, тази част от работата е напълно излишна.

В същата глава е разгледана уредба на конфликта на интереси при някои частноправни отношения, различни от застрахователните (стр.20-33, 38-40). Описанието на тази уредба също не съдържа научен анализ. По-лошото обаче е, че то е самоцелно и от него не може да се направи никаква ясна връзка с темата на работата, поради което също излиза извън темата на труда. Същият извод може да се направи и относно изброяването на етичните правила за професионална етика, още повече, че те нямат правен характер (стр. 41).

Минус на работата е сравнението, което авторът прави между конфликта на интереси, и други явления. Авторът не казва какви са приликите и разликите между явлението „конфликт на интереси“ и явленията „корупция“ и престъплението „подкуп“, макар че те са едновидови. Точка 2.3 от § 2 от глава първа наречена „Престъпление“ не сравнява конфликта на интереси с

престъплението (а и не би могло, тъй като понятията са от различен род – определено деяние или поведение и понятие с по-висока степен на абстрактност, обхващащо голяма група деяния), а съдържа твърдението, че конфликтът на интереси не бил престъпление, а административно нарушение, което няма никаква научна стойност. Буди недоумение и сравнението между конфликта на интереси и обществените поръчки – защото обстоятелството, че при обществените поръчки е възможно да възникне конфликт на интереси, по никакъв начин не означава, че двете явления могат да се сравняват, още повече, че тези мисли нямат връзка с темата на работата.

Съдържащото се в края на глава първа обобщение (стр. 61) с нищо не допринася за изясняване предмета на работата, тъй като съдържа хаотични разсъждения за различни публичноправни и частноправни материалноправни и процесуални норми, засягащи хипотези на конфликт на интереси.

Извън предмета на изследването са и части от втора глава. Така в т.1.3 се преразказват дефиниции на термина „свързани лица“ и „контрол“ от нормативни актове, които нямат връзка със застрахователните правоотношения – Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, Закона на Българската народна банка, Закона за кредитните институции, Закона за публичното предлагане на ценни книжа. Излишна и самоцелна е сравнителноправното описание на правила, касаещи застрахователните брокери в други държави, една част от които при това нямат връзка с конфликта на интереси (стр. 128-135, 150-160). Извън темата на работата е общата характеристика на договора за застраховка за правни разноски (стр. 172-175), описанието на задълженията и правата на застрахования (стр.178-241), както и преразказът на правила от чужди правни системи, касаещи конфликта на интереси при договори за застраховка за правни разноски (стр. 162-171).

В глава втора са налице несъответствия между наименованието и съдържанието на части от работата. Така § 1 от глава втора е наречен „Материалноправни основания за възникване на конфликт на интереси“, докато в нея се прави опит за дефиниране на понятието за „конфликт на интереси“ и разглеждане на отделните елементи на дефиницията.

Доколкото работата е правна, тя следва да се ограничава до анализ на правната уредба – затова в нея не могат да се съдържат самоцелни описания на вътрешни актове на отделни застрахователи, някои от които чужди – стр. 109-122 (освен ако това се прави в потвърждение на правните норми, каквато хипотеза не е налице в случая), и на Центъра за спешна медицинска помощ – Пазарджик.

Самоцелен и извън предмета на труда е преразказът на чужди разрешения относно конфликта на интереси в застрахователното право (глава трета, § 1).

3.2. Учебникът по застрахователно право, който е представен за участие в конкурса, е учебник за студенти, които не са юристи (специалност „Застраховане“), от Стопанска академия „Димитър Апостолов Ценов“ – Свищов. Този труд, както и авторът посочва, несъмнено е полезен, защото дава обща представа за принципите на застрахователното право; застрахователния договор; застрахователните посредници; застрахователите, включително тяхното лицензиране, надзор и прекратяване. Отделено е внимание и на някои видове застрахователни договори. Учебникът не е научен труд, поради което няма да бъде предмет на рецензиране.

3.3. Учебното помагало „Застрахователно право. Учебно помагало“ е предназначено за студентите от специалност „Застраховане“ от Стопанска академия „Димитър Апостолов Ценов“ – Свищов. То съдържа въпроси, тестове и казуси по достъпен за студентите начин. Помагалото не е правно научно съчинение и няма да бъде рецензирано.

3.4. За участие в конкурса са представени две работи, наречени „студии“.

Работата „Съвременни форми за съвместен бизнес“, на която Христина Атанасова е съавтор, е резултат на научно-изследователски проект. Тя съдържа описание на договорите за франчайзинг, „съвместното предприятие“ („joint venture“) и „клъстър“. Съчинението не съдържа правен анализ (два от обектите на изследване са правни – съвместното предприятие и клъстър), поради което не може да се рецензира в настоящия конкурс.

Съавторското съчинение „Задължителното застраховане при пазарни условия“ е резултат от научно-изследователски проект. В него е дадено кратко описание на режима на задължителното застраховане при гражданската отговорност на автомобилистите, злополука на пътниците в средствата за обществен превоз и свободните професии. Работата няма правно-научен характер и не може да бъде предмет на рецензиране.

3.5. За участие в конкурса са представени три статии от Христина Атанасова.

Статията „Задължителна застраховка „Отговорност на туроператора“ съдържа научни приноси, доколкото има за предмет задължителната застраховка „Отговорност на туроператора“, която покрива отговорността на туроператора за причинени вреди на неговите клиенти. В статията се разглеждат сключването, времетраенето, прекратяването и неизпълнението на договора за задължителна застраховка „Отговорност на туроператора“. Направен е анализ на определянето на застрахователната сума и на задължението за представяне на сертификат, издаден от застрахователя, удостоверяващ сключения договор.

Приносен характер в статията „Задължението на застрахователите за приемане на вътрешни правила за установяване на конфликт на интереси“ има анализът на уредбата за конфликт на интереси в Кодекса за застраховането. Приноси представляват и предложенията за изменение на законодателството, съдържащи се в статията.

Статията „Специфика на взаимозастрахователната кооперация“ разкрива научни приноси, тъй като обяснява особеностите на взаимопомагателната кооперация като застраховател и я разграничава от кооперациите по Закона за кооперациите.

3.6. В конкурса за доцент Христина Атанасова е представила шест научни доклада.

Докладът „Европейското акционерно дружество като застраховател обсъжда възможността, предвидена в Регламент (ЕО) 2157/2001 относно устава на европейското дружество Европейското дружество да извършва застрахователна и презастрахователна дейност на територията на нашата страна, като разгледа въпроси относно прилагането на Кодекса за застраховането като специален закон.

Докладът „Задължителност на застраховката на арендатора“ изследва характера на застраховката на арендатора, уредена в чл.7, ал.3 от Закона за арендата в земеделието (ЗАЗ) – задължителна или доброволна. Научен характер имат и отговорите на въпросите, дадени в доклада, дали нормата на чл.7, ал.3 ЗАЗ има императивен или диспозитивен характер, и дали застраховката. Приносен характер имат и предложенията de lege ferenda.

Приносен характер в доклада „Конфликтът на интереси в застраховането“ има прегледът на Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 година относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II) относно конфликта на интереси при застраховката за правни разноски (т.81), както и аналогичните правила в чл.92 от Кодекса за застраховането. Приноси са и направените предложения за изменение на законодателството.

Докладът „Проектозакон за брокерите на недвижими имоти“ съдържа научни приноси, тъй като в него се анализира правното положение на брокера на недвижими имоти като разновидност на търговския посредник.

Докладът „Задължителното професионално застраховане“ изследва задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ за вреди, които могат да настъпят в следствие на виновно изпълнение или неизпълнение при упражняване на професионална дейност. Приносен характер в доклада имат предложенията de lege ferenda.

Докладът „Проектозаконът за представителите по индустриална собственост“ съдържа преглед на този законопроект.

IV. Заключение

Представените за конкурса научни трудове на Златимир Орсов – както хабилизационният труд, така и останалите, по качества отговарят и даже надхвърлят изискванията на закона. В тях се съдържат многобройни ценни научни приноси. Кандидатът е демонстрирал своите възможности да формулира и аргументира научните си тези. За научните качества на неговите трудове свидетелства и броят на цитиранията от други автори, съдържащ се в изготвената от него справка. Повечето от разработките му имат и голямо практическо значение.

Златимир Орсов е изтъкнат преподавател с дълъг учебен стаж в юридическия факултет на Софийския университет „Свети Климент Охридски“, обичан и уважаван както от колегите си, така и от студентите, на които преподава.

Представените пт Христина Атанасова трудове за участие в конкурса съдържат научни приноси, но нито един от тях не отговаря на изискването за монографичен труд или равностойна публикация.

Христина Атанасова също има дълъг педагогически стаж като преподавател по право, макар че тя не преподава на студенти-юристи.

Предвид изложеното, убедено предлагам за „доцент“ по професионално направление 3.6. „Право, специалност „Гражданско и семекно право“ в юридическия факултет на Софийския университет „Свети Климент Охридски“ да бъде избран Златимир Стоянов Орсов.

София, 7 ноември 2017 г.

С уважение: _____